

17986678-2	21.05.2009	ידיעות אחרונות - 24 שעות	עמוד 4	1	26.6x36.72
המועצה לצרכנו - 24440					

מפגינים איפוק

63 אחוז מהתלמידים לא משתמשים בשירותים בבית ספרם עקב מצבם הבלתי נסבל. הסכנה הבריאותית נותרת ללא טיפול
ליאת רותם מלמד, עמ' 4

הרבה מעבר ללכלוך. השירותים בביה"ס "רגר" בבאר שבע צילום: ליאת מרגלית

לא כולל שירותים

רצפה מלוכלכת, אסלות שבורות ונייר טואלט שתמיד נגמר – סקר חדש של המועצה לצרכנות חושף את מצבם הירוד של חדרי השירותים בבתי הספר בישראל. התוצאה: 63 אחוז מהתלמידים פשוט מעדיפים להתאפק ימים שלמים

ליאת רותם מלמד

ת

לונות רבות נשמעו לאורך השנים לגבי מצב האחזקה הבעייתית של בתי הספר בישראל – הכי תות מלוכלכות, החצרות מורזנחות ולוחות אובסט מסוכנים צצים כפרחים עם בוא האביב. כעת מתברר שבעיה חמורה לא פחות מפריעה כבר שנים לשגרת יומם של התלמידים, אלא שהיא קשורה בנושא שקצת פחות נעים להתלונן עליו באזוני ההורים במהלך ארוחת הערב המשפחתית.

סקר שנערך באחרונה על ידי המועצה לצרכנות חושף את מצבם התברואתי הקשה של בתי השימוש במוסדות החינוך במדינה. הממצאים מגלים כי כניסה אל תאי השירותים כרוכה בסיכון בריאותי של ממש הנובע מתנאי היגיינה ירודים. אלא שרבים מהתלמידים כלל לא מבינים את עצמם לקבוצת הסיכון: המצב גרוע כל כך, שהם מסרבים בכלל לררוך בחדר ההוא שבקצה המסדרון ומעדיפים להתאפק שעות ארוכות. הבחירה הזאת עלולה לחשוף אותם למגוון סיכונים בריאותיים.

הסקר נערך עקב תלונות רבות שהגיעו למרצה מהתלמידים במקומות שונים בארץ. ואכן, כמעט כל מי שהודמן לו להעביר יום שלם בבית ספר ישראלי נחשף, לצערנו, לבעיית הכללון והזנחה המדוברת. אלא שתוצאות הסקר הפייעו אפילו את מי שהזכרונות משירותי בית הספר עוד טורדים את מנוחתם.

מבחן סיבולת לשלפוחית

המשאל, שנערך בקרב 835 תלמידי כיתות י', מעלה כי 63 אחוזים מהתלמידים לא משתמשים כלל בחדר השירותים שבבית הספר. מספר דומה של נשאלים הגדיר את מצב השירותים כ"גרוע". מאחורי ההגדרה היבשה הוו מסתתרת מציאות עגומה: לכלוך רב ברחבי חדר השירותים, מחסור כרוני בנייר טואלט ובסבון ותקלות חוזרות ונשנות באסלות ובניאגרות. בהתחשב בעובדה שתלמיד

השתן, הדבר הראשון שהוא מברר איתו זה אם הן נרתעות מללכת לשירותים בבית הספר. לצערי הבעיה עלולה רק להחריף עם הזמן ולהסתבך ואף לגרום נזק רציני לתפקוד כיו השתן.

ובינתיים, בחדר המורים

הצעה חטופה למה שמתרחש בתוך תאי השירותים מספק שניר צח, תלמיד כיתה י' מבית הספר רגר בבאר שבע. "זו לא רק בעיה של לכ" לוך", מדגיש צח, חבר בצוות צרכנות בית ספרי הפועל בחסות המועצה. "יש שם אסלות שבורות, כיורים לא תקינים ואין סבון או נייר טואלט. מעבר לזה רוב הזמן השירותים פשוט סגורים, ככה שאנחנו לא יכולים להשתמש בהם בכלל". ומה עושה מי שמתעקש בכל זאת לא להעמיד את הסיבולת של שלפוחית שלו השתן למבחן? "הוא צריך ללכת לחפש את אב הבית כדי שיביא לו נייר טואלט", מסביר צח. "על סבון אין בכלל

שניר צח, תלמיד כיתה י': "אני מכיר ילדים שפשוט מביאים איתם בתיק נייר טואלט וסבון, אבל הרוב פשוט מתאפקים. אני לומד ברוב הימים 11 שעות ונאלץ להתאפק כל היום. אין לי ברירה"

מה לדבר. אני מכיר ילדים שפשוט מביאים איתם בתיק נייר טואלט וסבון. אבל הרוב פשוט מתאפקים. אני, למשל, לומד ברוב הימים 11 שעות ואני נאלץ להתאפק כל היום. אין לי ברירה". במרחק לא רב משם, אגב, אפשר למצוא בית שימוש נעים ומטופח בהרבה. "השירותים של המורים נקיים וראויים בהחלט לשימוש", הוא מספר. "תמיד יש שם נייר טואלט וסבון".

למה אתם לא מבקשים מהמורים להשתמש בהם? "אני ביקשתי כבר יותר מפעם אחת וסירבו לתת לי להיכנס, אמרו שהשירותים האלה מיועדים למורים בלבד. המורים כנראה לא רוצים שתלמידים ייכנסו לשם". צח, בכל מקרה, לא מתכוון לוותר. הוא כבר פנה בכתב למנהלת בית הספר ולסגניתה

האחרון שפקד את ילדכם אינו אלא תוצאה של ביקור שגרתי בשירותים שבבית הספר. "הרבה נגיפים שתוקפים את מערכת העיכול 'מתיישבים' על אסלות וברזים", מסביר ד"ר צחי גרוסמן, מומחה לרפואת ילדים ממכבי שירותי בריאות ומזכ"ל איגוד רופאי הילדים בישראל. "כל המחלות שבאות לידי ביטוי בהקאות, כאבי בטן ושאר התסמינים המוכרים נגרמות לרוב מהידבקות בשירותים מזהמים. זו הסכנה המרכזית שטמונה בהם".

אבל לא הסכנה היחידה. גם ילדים שבחרים להינזר מבתי השימוש ומתאפקים עד הגיעם למחוזות בינתיים יותר עלולים לגרום לעצמם נזק בריאותי. "זו בעיה מוכרת מאוד, בעיקר אצל בנות בגילאי בית הספר", אומר פרופ' אשכנזי. "היא שכיחה כל כך, עד שכשכבנות מגיעות לרופא עם זיהום בדרכי

ואף שלא את מכתב התלונה למשרד החינוך. בימים האחרונים הצטרף למאבק גם ארגון ההורים הארצי. שם מצהירים כי התופעה מוכרת להם היטב וקיימת גם בגני ילדים רבים. נציגי הארגון כללו את הסוגיה בעתירה שהגישו לבג"ץ לפני שבועיים בנושא כטיחות בבתי הספר.

כעת עולה השאלה איך הגיעו חררי השירותים תים למצב כזה. לדברי מנכ"ל המועצה לצרכנות, אהוד פלג, התשובה קשורה בצפיפות המוקדמות שלנו ממצבם הפיזי של מוסדות החינוך הציבוריים, או יותר נכון – בהיעדרן. "אנחנו, כצרכני רים, רגישים מאוד למצבם של חדרי השירותים במקומות השונים שאנחנו הולכים אליהם כמו קניונים ומסעדות, אבל כשזה מגיע לבתי הספר המצב פתאום שונה. במקומות מסודרים אפשר לראות מרבקה שעליה מצוינים התאריך והשעה שבהם נוקו או נבדקו השירותים בפעם האחרונה. יש מקומות שבהם בדיקה כזו נעשית כל שעתיים אין סיבה שדבר כזה לא יקרה בבתי הספר". חשוב גם לציין שהתנהגות התלמידים ודאי לא תורמת להזנחה הקיימת וכי רבים מהם מתייחסים בזלזול כללי לרכוש ציבורי, בפרט בבית הספר ובעיקר בפניות הפקות פומביות שלו.

לדברי פלג, אחת הדרכים לשיפור המצב היא קביעת תקן ניקיון אחר שיחייב את כל בתי הספר. בכל מקרה, הוא מדגיש, המצב הנוכחי לא נובע מאוזלת ידם של מוסדות החינוך. "אין היום מחסור באנשי ניקיון או בחומרי ניקוי", טוען יו"ר ארגון ההורים הארצי, איציק מימון. "הבעיה כוללת נגרמת עקב אדישות והטלת אחריות הרדית של משרד החינוך ומרכז השלטון המקומי. הם רבים ביניהם על מי מטלת האחריות ובינתיים הילדים שלנו הם שסובלים. חייב להיות תקן אחיד, כמו בסוגיות של כטיחות אש או עמידות מבנים, ובית ספר שלא יעמוד בו – אסור שיפתח".

ממשרד החינוך נמסר בתגובה: "האחריות לתחזוקת בתי הספר נתונה בידי הרשויות המקומיות. ב-2002 פירסם המשרד חוברת ובה הנחיות הקשורות לאופן תחזוקתם של חדרי השירותים ובה צוין כי קיימת חשיבות רבה לניקוי השירותים, אם כמהלך יום הלימודים ואם בתומנו".